

Laboda Lilla

Középiskolások romológiai ismeretei egy kérdőíves vizsgálat tükrében

Bevezető

Jelen kutatás azzal a célkitűzéssel jött létre, hogy választ kapjak néhány cigánysággal kapcsolatos kéresemre. Romológusként pedig szakdolgozatom témájának választottam. Cigány, roma származásomból adódóan több alkalommal kellett az előítéletekkel megküzdenem, így szerettem volna felmérni, hogy ezek az előítéletek milyen mértékűek és milyen okkal jöttek létre. Kutatásom által terveztem, hogy olyan információkat szerzek, amelyek válaszul szolgálnak ezekre a kérdéseimre. Diplomamunkámban² a kutatás leírása mellett, megoldásnak a civil szervezetek munkáját láttam. Kiválasztottam két olyan szervezetet, amelyek tevékenységei számomra példaértékűek és úgy gondolom munkásságuk hasznos a társadalom minden tagjának. A Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesület és az UCCU Roma Informális Oktatási Alapítvány foglalkozik a cigányok, romák segítésével, mindeközben a többségi társadalom érzékenyítésével is. Bemutattam munkásságukat és azokat a programjaikat, amelyek hozzájárulnak a romológiai ismeretek megszerzéséhez, a cigány, roma identitás erősítéséhez és az érzékenyítéséhez.

A kutatás célja

Kutatásom célja volt, hogy megvizsgáljam, milyen romológiai ismeretekkel rendelkeznek a középiskola 9-10. osztályos tanulói Pécs városában. Úgy gondolom, hogy kutatási eredményeimmel bebizonyítom, hogy szükség van alapvető ismeretek megszerzésére az iskolás évek alatt a cigányokkal, romákkal kapcsolatban. Megfelelő tudás hiányában csak sztereotip ismeretekkel rendelkeznek, amely majd hozzájárul a negatív kép kialakításához. Kutatásom hipotézise, hogy a középiskolás tanulók tudása hiányos a cigány, roma népestről és ez a sztereotipizálás alapja lehet.

Szakkollégiumi hallgatói írás

- 1 Szakdolgozatomban fontosnak tartottam, hogy a szakirodalmi háttér és a kutatási előzmények áttekintése során tematikus csomópontok köré rendezzem a szakdolgozat tárgya szempontjából releváns témaköröket. Így a diplomamunkámban röviden tárgyalom a sztereotípiák és előítéletek fogalmát, kibővítve a kutatási eredményekkel. Ismertetem azon tankönyvkutatások eredményeit, melyek a cigányok, romák tankönyvbeli reprezentációjával foglalkoznak. Foglalkozom a cigány, roma nemzetiségi oktatással, mely a köznevelés egy speciális területe, és kötelező elemként jelen van benne a népismeret oktatása. Továbbá foglalkozom a multikulturális/interkulturális neveléssel és az inklúzió fogalmával, végül bemutatom a civil szervezetek szerepét a közoktatási intézményekben.

A kutatás módszerei és helyszínei

Kutatásom módszerének kérdőíves adatfelvételt választottam. A kérdőívben 14 kérdés van, 12 zárt és 2 kifejtendő, hosszabb választ igénylő kérdés.

A kérdőíves kutatást két középiskolában végeztem, mind a kettőben a 9. és 10. évfolyam humán vagy általános tagozatán. Választásom indoklása, hogy a humán osztályban emelt óraszámú tanulóknak magyar irodalmat és történelmet, így nagyobb esély van arra, hogy a cigányokról, romákról hallanak. Az általános tagozatot pedig azért, mert az adott iskolákban ez volt az egyetlen, ami nem nyelvi, természettudományi vagy reál tantárgyakra épít. Mind a két intézményben a 4 évfolyamos gimnáziumban végeztem a kutatást.

A kutatás lebonyolítása

A kvantitatív kutatást a fentebb említett két középiskolában és 4 osztályban kérdeztem le. A kérdőívezést megelőzően szülői nyilatkozatot kellett kiosztanom, mivel a kérdezett diákok 18 éven aluliak voltak. A szülők és gyermekeik önkéntesen beleegyeztek a kitöltésbe. A kérdőívek lekérdezése probléma nélkül, zökkenőmentesen történt. Az iskolák együttműködők voltak, a válaszadók többsége pedig segítőkész. A kérdőív az anonimitás feltételeit biztosította. A kapott válaszokat kérdőívenként külön-külön, és összehasonlítva is megvizsgáltam, majd kiértékeltem. Összesen 105 db kérdőív került kiosztásra és kitöltésre.

A kutatás eredményei

A kérdőív 1. és 2. kérdése demográfiai szempontból felhasználható. Az első a nemek arányának megoszlására kérdez rá. A kérdőívet 67 lány (64%) és 38 fiú (36%) töltötte ki.

A második kérdés a kitöltő nemzetiségéről ad információt. Jelen kérdésnél megjelenik a cigány, roma nemzetiség is. Ez a szempont lényeges lehet, mert a későbbi kérdéseket befolyásolhatja az adott kitöltő származása. A 105 főből összesen 6 (5,7%) olyan kitöltő van, aki cigánynak, romának vallotta magát.

A 3-10. kérdésem a középiskolások cigányokra, romákra vonatkozó tudásáról ad képet. Harmadik kérdésem a cigányok, romák feltételezett őshazájára kérdez rá. A válaszlehetőségek olyan opciók, amelyeket gyakran tévesen tudnak az emberek. Erre a kérdésre a válaszadók közül 68-an (67 %) helyesen válaszolt. A megoszlást az 1. számú ábra mutatja be

1. ábra

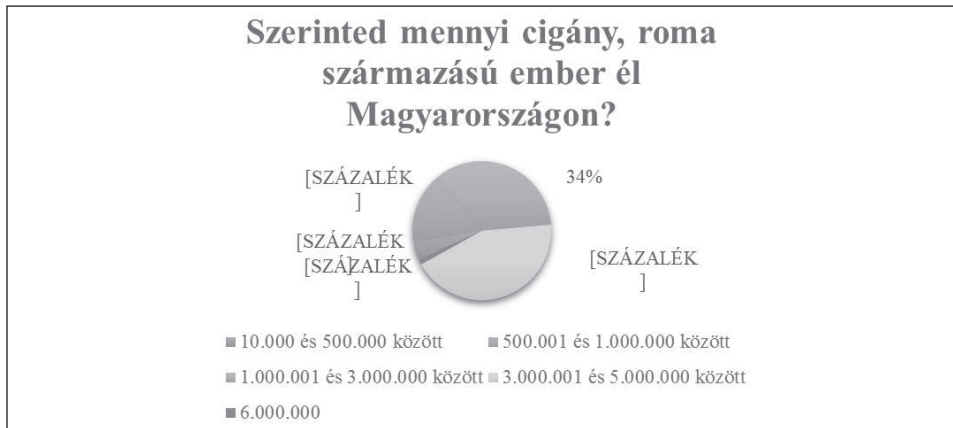
Negyedik kérdésem a hagyományos, régi cigány, roma mesterségekre vonatkozik. A válaszadók olyan mesterségeket soroltak fel, melyek ugyan hagyományos és régi foglalkozások, de nem kifejezetten tradicionális cigány, roma mesterségek. A legtöbbször megjelölt mesterségek a „*kőműves, lakatos, kovács, kereskedő és zenész*”. A cigány, roma mesterségek elsősorban két tevékenységi körhöz kapcsolódnak. A fémművesség különböző változatai (kovácsmunkák), illetve a szórakoztatás különböző formái (muzsikálás). (vö: Havas, 2000) Tehát a középiskolások egy része, helyesen válaszolt, de csak egy-egy alkalommal lehető fel tradicionális mesterség, mint például a „*teknővájó, lókupec vagy a kosárfonó*”. Havas Gábor hivatkozott tanulmányában leírja, hogy az oláh cigányok a csoportfoglalkozásra utaló elnevezésekkel – *lovara* (lókupec), *colara* (szőnyegkereskedő), *khelderasa* (üstfoltozó) különböztették meg magukat egymástól. Famunkákra pedig elsősorban a beás cigányok specializálódtak. (Havas, 2000) Már a negyedik kérdésben fellelhető a sztereotípiák használata. Több alkalommal volt leírva a lopás és a munkanélküliség, mint mesterség. Valamint nagybetűvel írva a vezetéknevek alapján próbálták a mesterségeket beazonosítani, ilyen volt az „*Orsós, Lakatos, Kovács*”.

Az ötödik kérdésnél a cigány, roma zászlót láthatták a diákok. A kérdés, hogy a képet látva mit gondolnak, mit ábrázolhat. Leggyakrabban a válasz: címer, zászló, kerék volt. Összesen 49-en írták valamilyen formában („*cigány zászló, romaság zászlaja, roma nemzetiségi zászló*”), hogy a cigányok, romák zászlója.

Hatodikként arra kérdeztem rá, hogy szerintük mennyi cigány, roma származású ember él Magyarországon. A kérdés után megjelenik, hogy Magyarország lakossága körülbelül 10 millió fő, hogy ahhoz arányosan tudjanak válaszolni a kérdésre. A válaszadók közül mindössze 4-en írtak 500.000 fő alatti választ (5%), 15-en írtak 500.001 és 1.000.000 közötti számot (17%), 31-en írtak 1.000.001 és 3.000.000 fő közötti számot (34%), 39-en 3.000.001 és 5.000.000 fő közötti számot (43%) és 1 fő 6 milliót (1%). Az arányokat a 2. ábra mutatja be. A Központi Statisztikai Hivatal 2011-es népszámlálásán 315 583 fő vallotta magát cigány, roma nemzetiséghez tartozónak. (KSH 2011. nép-

számlálás) Ám a kutatók számukat jóval többre becsülik. Pásztor 2013-as becslése szerint 657 600 cigány, roma származású ember él Magyarországon. De, hogy mi alapján becsüli meg valaki, hogy ki a cigány, roma? Azt sokféle módon teheti, akár a külső jegek, nyelv, kultúra, nevek, életmód, származás szerint. (Cserti, 2015) Ebből megfigyelhető, hogy a középiskolások sokkal nagyobb lélekszámra teszik a cigányokat, romákat, mint a tényleges számuk.

2. ábra

Az ötödik pontban a magyarországi cigányok, romák csoportjaira kérdeztem rá. A kérdésre 71-en (79%) válaszoltak és ebből 19-en (21%) írták a helyes választ (3 csoport). A 3. ábra mutatja be a csoportok megjelölésének megoszlását. A kérdés második fele arra kérte a kitöltőt, hogy a megadott vonalra sorolja is fel őket. A vonalra 34-en (43%) írták a beást, 41-en (51%) az oláh cigányt vagy kolompárt és mindösszesen 5-en (6%) a romungrót. A csoportokat kevesen tudták helyesen leírni: „*ruminglo, rumungló, bejás, kalompár*”. Ez abból következtethető, hogy a diákok a szájhagyomány útján tudnak csak a cigány, roma csoportokról. Több alkalommal vezetékneveket soroltak fel, mint például „*Kalányos, Bogdán, Orsós*”. A kérdéssel kapcsolatban elutasítással is találkoztam „*nem tudom, nem is érdekel*”. Volt, aki nem is értettette a kérdést és volt, aki a kérdésre kijelentéssel válaszolt „*nem tudtam, hogy több csoportjuk is van*”. Úgy vélem utóbbi idézet jól reprezentálja a diákok tudását a cigány, roma csoportokról.

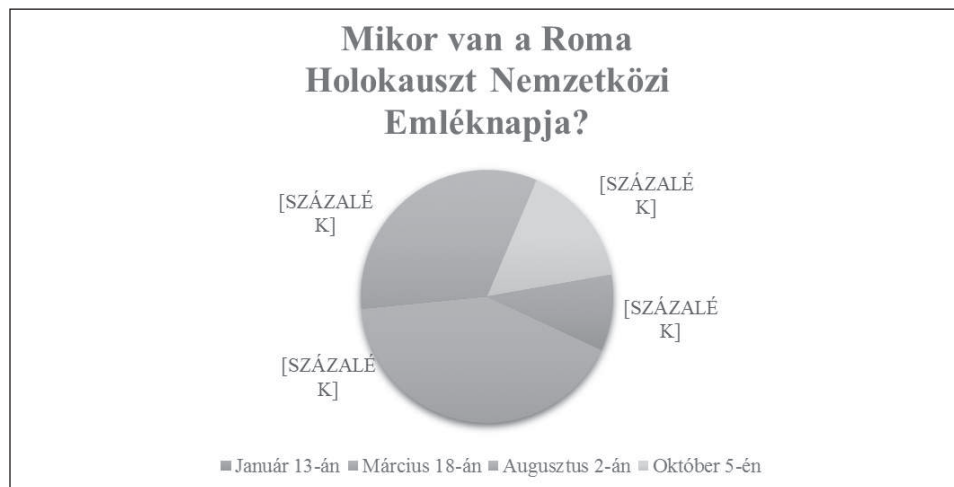
3. ábra

Nyolcadik kérdésem hivatott kimutatni, hogy a diákok milyen cigány, roma származású híres embereket ismernek. 79-en (75%) azt állították, hogy ismernek ilyen embert és 26-an (25%) nem ismernek, vagy nem válaszoltak a kérdésre. A felsorolásban csak olyan személyek neveivel találkoztam, akik a közmédiából ismert énekesek, zenészek, műsorvezetők. A legtöbb alkalommal megemlített nevek a „*Győzike, Gáspár Laci, Kis Grófó, Nótár Mary, Oláh Gergő, Majka, Bódi Guszti*”. A diákok nem ismerik azokat a cigány, roma festőművészeket, költőket, zenészeket, akik fontos helyet foglalnak el a történelemben, zenében, irodalomban és a képzőművészetben is, mint például Czinka Panna, Dankó Pista, Bari Károly, Rigó Jancsi, Lakatos Menyhért vagy Péli Tamás és Szentandrassy István.

A 9. és 10. kérdésem a Roma Holokauszt témakörét járja körül. Kilencedik kérdés-ként arra kérdeztem rá, hogy „*Mikor van a Roma Holokauszt Nemzetközi Emléknapja?*”. A válaszadók közül 34-en (41%) a megadott válaszlehetőségek közül a március 18-at jelölték meg az emléknapnak és csak a második helyen (34 fő, 33%) szerepelt a helyes válasz, az augusztus 2-a.² A válaszok százalékos arányait szemlélteti a 4. diagram.

4. ábra

A tizedik kérdés egy nyitott kérdés volt, ahol a válaszadók tudása érdekelt, azon belül az, hogy mennyi és milyen jellegű ismeretekkel rendelkeznek a roma holokausztról. 16 darab (15%) olyan kérdőívet kaptam vissza, ami üres volt és 65 darab (62%) olyat, amire a kitöltő azt a választ adta, hogy semmit nem tud a roma holokausztról. (A kérdés fel-tételét azért is gondoltam fontosnak, mert az általános iskolai történelem kerettanterv is említi a kérdéskör tárgyalását.) Összesen 24 (23%) olyan kérdőív volt, amire a kérdés-

² „Az auschwitz-birkenai cigányláger 17 hónapig működött. A 23 000 idezsúfolt emberből 20 078 meghalt, a többieket más táborokba szállították. 1944. augusztus 3-án a rendszerint zajos cigányrészleg végleg elcsendesedett: 2 897 nőt, gyermeket és férfit küldtek gázkamrába egyetlen éjszaka alatt, és az auschwitz-birkenai lágerban nem maradt egyetlen cigány sem.” (Fraser, 1996, p. 240) Ezen az éjszakán történtek miatt lett a cigányok, romák Nemzetközi Emléknapja augusztus 2-a.

sel kapcsolatban válaszoltak. A megemlített válaszok között is főként pár szóval vagy 1 mondatral reagáltak. Ilyenek volt például: „*Úgy ahogy a romákat, őket is tömegesen irtották*”, „*Megölik a romákat*”. Elenyésző számban volt olyan, aki bővebben írt a témában, „*Elég keveset. A zsidó holokauszt alapján arra tudok következtetni, hogy ezt a nemzetiséget is megölték, elkülönítették, gettókba zárták, deportálták. Azt hiszem, ez az esemény is a Hitleri Holokauszt idején történt.*” Az előítélet ennél a kérdésnél is megmutatkozott: „*Ha nem irtottak volna ki sokat, akkor ma még több lenne. Szóval nem ártott.*” A kerettanterv előírja, hogy 7-8. osztályban tanulniuk kellett volna a II. Világháború témakörnél a „*roma/cigány népirtás*” fogalmáról. (Kerettanterv) Ám a kérdőív eredményei azt mutatják, hogy az érintett diákok keveset, vagy egyáltalán semmit nem tanultak ebben a témakörben.

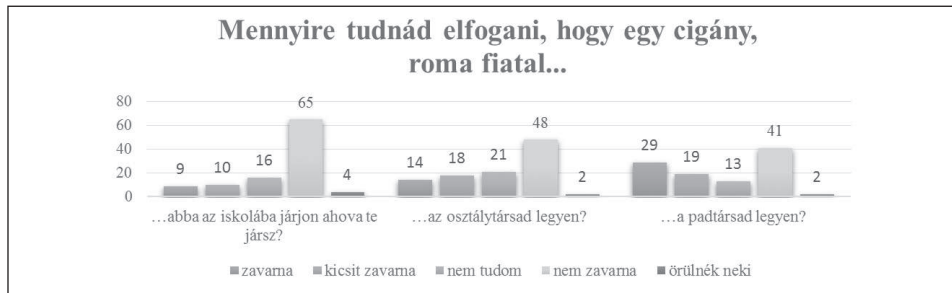
11. és 12. kérdésem az előítéletekre kérdez rá. Ezzel a két kérdéssel szerettem volna felmérni, hogy milyen mértékben előítéletesek a középiskolások.

A tizenegyedik kérdés szintén nyitott kérdés volt. Itt a válaszadók gondolataira és véleményére voltam kíváncsi. Kérdésem az volt, hogy „*Mi jut eszedbe arról, hogy cigány?*”. A cigány fogalma definíciószerűen jár együtt negatív értékítéletekkel, mint például deviáns viselkedési formák és normaszegő magatartást. (Erős & Mászáros, 2001) Így ennél a kérdésnél érkeztek a legsokszínűbb és egyben legnegatívabb válaszok is. Kisebb számban érkeztek olyan válaszok ahol a zenét, táncot, barna bőrszínt, családcentrikus-ságot említették meg és nagyobb számban, ahol a lopást és a bűnözést. Sok esetben a diák negatív sztereotípiákat és deviáns viselkedéseket sorolt a csoportról, de utolsó mondatként megemlítette, „*de azért vannak kivételek*”. Volt, akiben változó érzelmeket keltett: „*Számomra ez egy kétes eset. Egy felől egy olyan ember jut eszembe, hogy (a cigányok többségére értve) műveletlen, nem illedelmesen viselkedő személy. Másik felől pedig vannak olyan cigányok is akik műveltek, illedelmes, jó emberek (a legjobb barátnőm is az) és sokszor szembesül a magyarok rasszizmusával, de egyben büszke is arra, hogy ő cigány.*” Több helyen a diákok leírják, hogy a cigányokat, romákat elítélik és ítélkeznek felettük. Ám még több kérdőívben írnak a középiskolás diákok előítéletes sorokat. „*Hátrányos helyzetű, rejtett munkaerő. Természetesen minden tiszteletem azoké, akik elérték valamit a mellettük álló zsebében kívül, de a környezetemben nem ismerek ilyent, amit pedig látok, az nem tetszik. Szóval, nem sok jó.*” Ebből is jól látszik, hogy a diák saját tapasztalataira épít és a tudás hiányában könnyebben kialakultak az előítéletek. Egy következő idézet: „*Az adófizetőkön élőködő, 100 gyerekes túl szaporodott, putri negyedeken élő „embereket”, akik lopnak, csalnak, hazudnak, gyilkolnak 200 forintért, amit aztán persze drogra költenek. Majd bedrogozva viccelődnek hogyan erőszakolták meg aztán raboltak ki szerencsétlen magyart (vagy más nemzetiségűt).*” Feltételezésem szerint, a diák a közmédia által sulykolt információkból építkezik, és csak a sztereotípiákat ismeri. Egy másik diák gondolata pedig, hogy „*félelmet kelt benne*”. Ezt is a médiának és a negatív beszédeknek tulajdonítom. Egy harmadik középiskolás véleménye a cigányokkal, romákkal szemben pedig annyira előítéletes, hogy csak annyit írt: „*utálom őket*”.

A 12. egy Bogardus-féle társadalmi távolság mérő skála. A kérdéssel arra szerettem volna választ kapni, hogy mennyire engednének közel magukhoz a diákok egy cigány, roma fiataalt. A Ligeti György (2006) által használt kérdéssort tettem fel, ami „*Mennyire tudnád elfogadni, hogy egy cigány, roma fiatal... 1, abba az iskolába járjon, ahova te jársz? 2, az osztálytársad legyen? 3, a padtársad legyen?*”. Ahogy a diákokhoz egyre közelebb

kerülne egy cigány, roma fiatal, annál távolságtartóbbak lennének vele szemben. A legnagyobb távolságnál, az iskolatársnál mindösszesen 9-et zavarna és 65 válaszadó nem zavarna, ha cigány, roma származású ember járna abba az iskolába, ahova ő jár (9 – zavarna (9%), 10 - kicsit zavarna (10%), 16 - nem tudom (15%), 65 - nem zavarna (62%), 4 - örülnék neki (4%)). Az osztálytársi viszonynál már nőtt azok száma, akiket zavarna és csökkent, akiket nem zavarna a cigány, roma osztálytárs (14 – zavarna (14%), 18 - kicsit zavarna (17%), 21 - nem tudom (20%), 48 - nem zavarna (47%), 2 - örülnék neki (2%)). A legközelebbi, padtársi viszonynál pedig 29-re nőtt azok száma, akiket zavarna, ha mellette egy cigány, roma ülne és ismét csökken 41-re azok száma, akiket nem zavarna (29 – zavarna (28%), 19 - kicsit zavarna (18%), 13 - nem tudom (13%), 41 - nem zavarna (39%), 2 - örülnék neki (2%)). Mindez bizonyítja, hogy a diákok távolságtartóak a cigányokkal, romákkal szemben és tartanak a minél közelebbi kontaktus kialakításától. Azon diákok, akik örülnének neki, mindegyike cigány, roma származásúnak vallotta magát. A diákok válaszait az 5. diagram szemlélteti.

5. ábra

A 13. és 14. kérdésem arra kérdezett rá, hogy mennyi szándék van bennük a cigányokról, romákról tanulni és ha tanulnának, akkor mi érdekelné őket. Ezt a két kérdést Forray R. Katalin és Hegedűs T. András: Tanulói attitűdök az etnikai kérdésekkel kapcsolatban című kutatásából (2003) emeltem ki.

Tizenharmadik kérdésem, hogy „Melyik magyarországi népcsoportokról szeretnél többet tudni?”. A 6. ábra szemlélteti a válaszokat. Az első három helyen a görög, a magyar és a horvát nemzetiség, kilencediken pedig a cigány, roma nemzetiség szerepel.

6. ábra

Utolsó kérdésem, hogy „Mit szeretnél tudni a magyarországi cigányságról?”. A válaszadók tanulni kívánt témái, nagyjából megegyeznek; 45%-uk jelölte be valamelyik megadott területet. 8-an (7%) tanulnának mást is a cigányokról, romákról, mint amik fel vannak sorolva és 47-en (48%) nem kívánnak ilyesmi tanulni. Az elutasítás oka több tényező is lehet, akár az iskolai túlterheltség vagy a cigányokkal, romákkal szembeni előítélet, esetleg érdektelenség. A 7. ábra mutatja be a válaszok arányát.

7. ábra

A kérdőív kiértékelése során sok olyan válasszal találkoztam, ami azt mutatta, hogy a középiskolások nem tudnak pontos információkat a cigányokról, romákról. A sztereotípiákból, sokszor negatív tapasztalatokból és hallott anyagokból gyűjtik információikat és ezek megmutatkoznak válaszaikban és gondolkodásukban.

Összegzés

Vizsgálatom egyik célja az volt, hogy ismereteket szerezzek a középiskolások cigányokkal, romákkal kapcsolatos tudásáról és képet kapjak gondolataikkal és előítéleteikkel kapcsolatban.

Kutatásomból kiderült, hogy a hipotézisem beigazolódott. A vizsgált középiskolás diákoknak nincs tudása a cigányokról, romákról. Némi ismeretük van, amiket a mindennapokban hallanak és látnak, de ez csak egy szelete annak, amit kellene és fontos lenne tudniuk. Szükség van az alapvető ismeretek megszerzésére az iskolás évek alatt, mivel megfelelő ismeretek hiányában csak sztereotip ismeretekkel rendelkeznek majd, mely hozzájárul a negatív kép kialakításához. A középiskolások nagy részében lenne hajlandóság a cigányokról, romákról tanulni, de a közoktatás rendszere még nem alkalmas, hogy kötelezően bevezesse és oktassa ezt. Nem rendelkezünk olyan tankönyvekkel, amelyekből a tanárok meg tudnák tanulni és tovább tudnák adni azt a tudást, ami szükséges és helytálló a cigányokkal, romákkal kapcsolatban.

Amíg viszont nincs a tanároknak sem lehetősége ezt pótolni, addig a civil szervezetek programjaikkal tudják a hiányosságot helyettesíteni. Ilyen szervezetek pl. a Khetanipe a Romák Összefogásáért Egyesület és az UCCU Roma Informális Oktatási Alapítvány. A civil személyek, civil aktivisták munkája fontos, hogy a diákok elfogadóbbak és toleránsabbak legyenek a cigány, roma társaikkal. Ezért a közoktatásban, akár már az általános iskola első osztályában hasznos, hogy beszéljenek a cigányokról, romákról és halljanak, lássanak egy olyan példát is, ami nem a sztereotípiákat sulykolja.

Mindezek mellett nagy hangsúlyt kell fektetni azon tankönyvek pótlására, amelyek tartalmaznak romológia ismereteket is.

Tapasztalataim nyomán újabb és nagyobb mintán kellene elkészíteni az adatfelvételt, hogy még jobban rálátást kapjunk a középiskolások gondolkodásáról és tudásáról.

Felhasznált szakirodalom

- Cserti Csapó Tibor: A cigány csoportok helyzete a modern társadalomban – szociológiai megközelítések és azok problematikája. In: Orsós Anna (szerk.): A romológia alapjai, PTE BTK Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék, Wlisslocki Henrik Szakkollégium, Pécs, 2015., 79-116.
- Erős Ferenc - Mészáros Ágnes: Pszichológiai szempontok és problémák a magyarországi cigányság helyzetére vonatkozó kutatásokban. In: Kolvalcsik Katalin (szerk.): Tanulmányok a cigányság társadalmi helyzete és kultúrája köréből, IFA-OM-ELTE, Iskolafejlesztési Alapítvány Kuratóriumának elnöke, Budapest, 2001., 235-254.
- Forray R. Katalin - Hegedűs T. András: Cigányok, iskola, oktatáspolitikai. Oktatáskutató Intézet – Új Mandátum, Budapest, 2003.
- Fraser, Sir Angus: A cigányok. Osiris Kiadó, Budapest, 1996.
- Havas Gábor: Hagyományos mesterségek. In: Kemény István (szerk.): A magyarországi romák, Útmutató, Győr, 2000. 85-90.
- Ligeti György: Sztereotípiák és előítéletek. In: Kolosi Tamás – Tóth István György – Vukovich György (szerk.): Társadalmi riport 2006. TÁRKI, Budapest, 2006. 373–389.

Statisztikák

Központi Statisztikai Hivatal, 2011. évi népszámlálás Országos adatok (KSH 2011. népszámlálás), https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_orsz_2011.pdf [2017.03.20.]

Jogszabályok

51/2012. (XII. 21.) számú EMMI rendelet – a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről (Kerettanterv) https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1200051.emm [2017.03.22.]